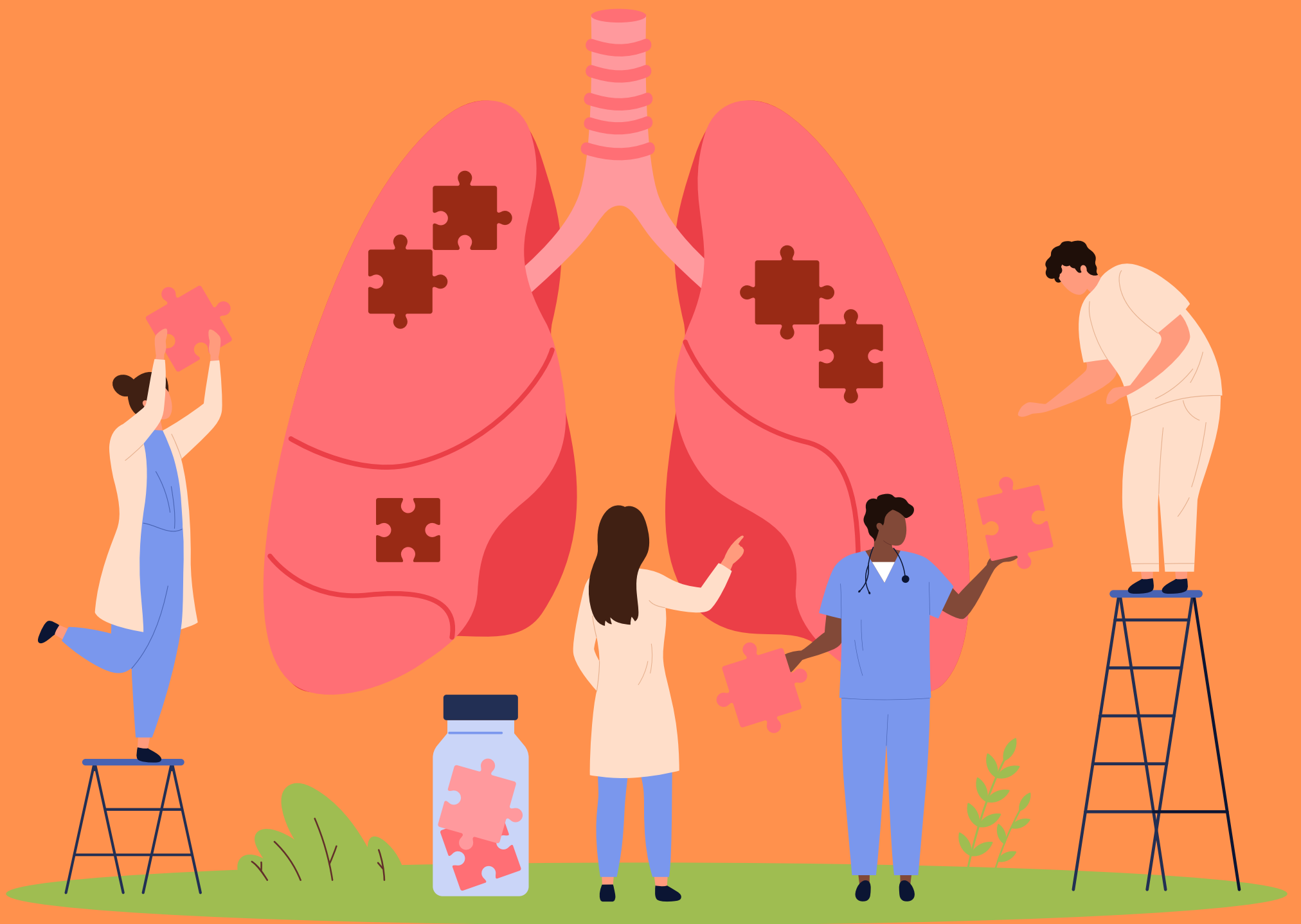

MladiCe

Podrška mladima sa rakom

ZDRAVLJE PLUĆA

Pluća su važni organi odgovorni za snabdevanje tela kiseonikom i oslobađanje od ugljen-dioksida. Ponekad, tretmani koji se daju za dečiji rak mogu izazvati oštećenje pluća. Ako ste primili bilo koji tretman koji može izazvati probleme sa plućima, važno je da naučite o plućima i šta možete da uradite da biste ih održali zdravim.

Da bi kiseonik stigao do krvi, mora se kretati kroz male vazdušne kese (alveole) u plućima i u male krvne sudove (kapilare) koje okružuju svaku vazdušnu vreću. Kada vazdušne kese postanu oštećene ili ožiljke, postoji manje prostora za kiseonik da uđe u krvotok, što dovodi do toga da manje kiseonika dospe u krv. Ovo može dovesti do toga da osoba brzo diše kako bi dobila dovoljno kiseonika, zbog čega neko može da oseti nedostatak vazduha. Drugi problemi sa plućima mogu biti uzrokovani upalom (oticanjem) vazdušnih puteva u plućima ili povećanom proizvodnjom sluzokože kao rezultatom iritacije ili infekcije. Simptomi mogu uključivati kašalj, piskanje, bol u grudima i kratak dah.

KO JE U OPASNOSTI OD PROBLEMA SA PLUĆIMA?

Ako ste primili bilo koji od sledećih tretmana tokom terapije raka, možda ćete biti izloženi riziku od razvoja problema sa plućima:

- Bleomicin
- Karmustin (takođe poznat kao BCNU)
- Lomustin (takođe poznat kao CCNU)
- Zračenje u grudi (uključujući omotač, medijastinalnu ili cela plućna polja)
- Zračenje abdomena (uključujući ceo stomak ili bilo koje gornje abdominalno polje)
- Zračenje kičme u dozama od 30 Gi (3000 cGi/rad) ili više
- Totalno zračenje tela (TBI)
- Operacija grudnog koša ili pluća (ovo NE uključuje operaciju za postavljanje centralne linije, kao što su Hickman, Broviac, Port-a-Cath ili Mediport)
- Transplantacija koštane srži ili transplantacija matičnih ćelija od donatora koji nije vaš (alogeni transplantacija), ako ste tada razvili hroničnu bolest transplantata protiv domaćina (hronični GVHD)
- Određeni lekovi za hemoterapiju poznati kao antraciklini, kao što su daunorubicin (Daunomicin®), doksorubicin (Adriamicin®) i idarubicin (Idamicin®) mogu oštetiti srce i doprineti problemima sa plućima, posebno ako se daju u kombinaciji sa bleomicinom, BCNU, CCNU, i tretman zračenjem.

DRUGI FAKTORI KOJI MOGU POVEĆATI VAŠ RIZIK SU:

- Mlađe doba u vreme lečenja raka
- Istorija plućnih infekcija, astme ili drugih problema sa plućima
- Upotreba duvana ili izlaganje pasivnom pušenju

PROBLEMI KOJI SE MOGU RAZVITI

Problemi mogu uključivati ožiljke na plućima (plućna fibroza), ponovljene infekcije pluća (kao što je hronični bronhitis ili rekurentna pneumonija), rupture sitnih vazdušnih kesa u plućima ili zadebljanje i blokada vazdušnih prolaza u plućima (restriktivna/opstruktivna pluća). bolest).

SIMPTOMI OŠTEĆENJA PLUĆA

Simptomi mogu uključivati kratak dah, česti kašalj i/ili piskanje, bol u grudima i česte infekcije pluća, kao što su bronhitis ili pneumonija. Lako zamor ili kratak dah tokom blage vežbe (netolerancija vežbanja) je ponekad rani simptom oštećenja pluća.

PREPORUČENO PRAĆENJE

Preporučuje se godišnji lekarski pregled.

Rendgenski snimak grudnog koša i test plućne funkcije (uključujući DLCO i spirometriju) mogu pokazati probleme sa plućima koji nisu očigledni tokom pregleda. Iz tog razloga, korisno je da se ovi testovi urade bar jednom (najmanje dve godine nakon završetka lečenja raka). Vaš zdravstveni radnik može odlučiti da li je potrebno dalje testiranje na osnovu ovih rezultata.

U nekim slučajevima, vaš zdravstveni radnik može preporučiti ponavljanje rendgenskog snimka grudnog koša i testa plućne funkcije ako ste zakazani za operaciju koja zahteva opštu anesteziju. Ovo se radi kako bi se proverile promene na plućima koje bi mogle povećati rizik od problema sa disanjem tokom ili nakon anestezije.

POSEBNE MERE OPREZA

Ako ste imali bilo koji od gore navedenih tretmana, trebalo bi da:

- Uzmite vakcinu protiv pneumokoka (pneumonije).
- Uzmite godišnje vakcine protiv gripa (gripa).
- Izbegavajte ronjenje, osim ako niste prošli temeljnu medicinsku procenu i dobili odobrenje od specijaliste za ronjenje.

SPREČAVANJE PROBLEMA SA PLUĆIMA

- Ako ne pušite, ne umačete ili ne žvačete duvan, NE POČINJTE.
- Ako pušite ili koristite duvan, prestanak pušenja je najvažnija stvar koju možete da uradite da biste održali i poboljšali svoje opšte zdravlje.
- Izbegavajte pasivno pušenje.
- Redovno vežbajte.
- Izbegavajte udisanje toksičnih isparenja od hemikalija, rastvarača i boja.
- Pridržavajte se svih mera predostrožnosti na svom radnom mestu, kao što je upotreba zaštitnih ventilatora u nekim radnim okruženjima.

Priredio tim Čika Boce & MladiCe

Izvor: Late Effects of Treatment (childrensoncologygroup.org)

MladiCe

Podrška mladima sa rakom